

Dobili so: Soc. Wutschel 7931. kršč. soc.

ni videti čolna, nobenega vzdrhtenja trgovin-
skega in industrijskega delovanja onih voda, ki
dovajajo življenje srcem velikih mest! Brez
dvoma so bili napravljeni načrti velikih del; Rim
je imel postati morska luka, struga se je imela
tako poglobiti, da bi velike ladje lahko priha-
jale do Aventina. Ali to so bile le utvare. A
drugi vzrok agonije, rimska Kampanja, smrtna
puščava, po kateri teče mrtva reka in ki obdaja
Rim z neplodnim pasom? Govorili so pač, da bi
jo trenirali, nasadili, in brezuspešno so se pre-
pirali, če je bila plodovita v času Rimljanov;
vsekakor je ostal Rim sredi svojega ogromnega
pokopališča, kakor mesto nekdanjosti, ki ga loči
t. step za večne čase od modernega sveta.
Geografični vzroki, ki so mu nekdaj dali gos-
podstvo nad vsem znanim svetom, so izginili.
Središče civilizacije se je zopet premaknilo;
mogočni narodi so si razdelili sredozemno
morje. Vse vodi v Milan, v mesto trgovine in
industrije, Rim pa je poslej le prehodna točka.
Ljudi najhrabrejši trud izza petindvajsetih let
ga ni mogel zdramiti iz nepremagljivega
spanja. Glavno mesto, ki so ga hoteli vse pre-
naglo ustvariti iz nič, je obtičalo v bedi in je
potegnilo skoraj ves narod s seboj. Novi pri-
lenci, vlada, zbornice, uradniki se nastanijo tu-
kak le začasno, pa zbeže ob prvi vročini, da se
ognejo smrtonosnem podnebru; to se godi v ta-
kem obsegu, da se zapirajo trgovine in hoteli,
da se izpraznijo ulice in sprehajališča, ker si
mesto ni pridobilo pravega življenja, pa se po-
grezne zopet v smrt, čim ga zapusti njegovo
umetno življenje. In tako čaka vse v tem me-
stu, ki je glavno mesto le za parado, kjer se
prebivalstvo ne množi in ne manjša, kjer bi bilo
treba novega nagona denarja in ljudi, da bi se
dogradila in obljudila ogromna, nepotrebna po-
slopja novih okrajev. In če je res, da vzcveta ju-
tršnj dan vedno iz prahu preteklosti, se mora
upati po sili. Toda niso li ta tla izčrpana? Ali
se ni za vedno izsušil sok, ki ustvarja zdrava
bitja, močne narode?

May 8060, Tomašek 833, nem. nac. Ertl 696, razcepljenih 96 glasov.

V ožji volitvi Wutschel in May.
XIII. okraj, Hietzing. Volilcev 21.202, Oddanih 17.035, praznih 658, neveljavnih 50 glasov.

Dobili so: Soc. Polke 6854, kršč. soc. Kunschach 7559, svobod. Heissenberger 1120, Tomašek 269, sam. Aspek 335 glasov.

V ožji volitvi Polke in Kunschach.
XIV. okraj, Rudolfsheim, Volilcev 18.837, Oddanih 15.807, praznih 574, neveljavnih 38 glasov.

Dobili so: Soc. Skaret 8223, kršč. soc. Spalowsky 5916, Tomašek 742, Čeh Seichert 210, razcepljenih 104 glasov.

Izvoljen soc. Skaret.
XV. okraj, Fünfhaus, Volilcev 9110, Oddanih 7725, praznih 260, neveljavnih 23 glasov.

Dobili so: Soc. Forstner 3591, kršč. soc. Gebhardt 3508, Tomašek 117, Žaček 146, razcepljenih 80 glasov.

V ožji volitvi Forstner in Gebhardt.
XVI. okraj, Ottakring, Volilcev 33.246, Oddanih 25.347, praznih 1169, neveljavnih 94 glasov.

Dobili so: Soc. Schuhmeier 14.491, kršč. soc. Hötzel 7285, Tomašek 2079, razcepljenih 229 glasov.

Izvoljen Schuhmeier.
XVII. okraj, Hernals, Volilcev 19.149, Oddanih 15.044, praznih 432, neveljavnih 37 glasov.

Dobili so: Soc. Schrammel 6055, kršč. s. Rykl 7074, nem. nac. Vogt 734, Tomašek 637, razcepljenih 75 glasov.

V ožji volitvi Schrammel in Rykl.
XVIII. okraj, Währing, Volilcev 17.189, Oddanih 13.472, praznih 309, neveljavnih 32 glasov.

Dobili so: Soc. Kokrda 3103, kršč. soc. Solterer 6650, nem. nac. Erben 3001, Žaček 221, razcepljenih 156 glasov.

Izvoljen Solterer.
XIX. okraj, Döbling, Volilcev 9631, Oddanih 7871, praznih 239, neveljavnih 14 glasov.

Dobili so: Soc. Sigl 2291, kršč. soc. Eder 3816, svob. Dworak 1033, som. kršč. socialc. Hölzl 278, Tomašek 87, razceplj. 113 glasov.

Izvoljen Eder.
XX. okraj, Brigittenau, Volilcev 17.187, Oddanih 13.746, praznih 459, neveljavnih 47 glasov.

Dobili so: Soc. Winarsky 7417, kršč. s. Wileit 4728, Tomašek 1036, razcepljenih 59 glasov.

Izvoljen soc. Winarsky.
XXI. okraj, Floridsdorf, Volilcev 14.749, Oddanih 12.589, praznih 525, neveljavnih 38 glasov.

Dobili so: Soc. Schlinger 7289, kršč. s. Walner 4015, Tomašek 620 glasov.

Izvoljen soc. Schlinger.
V četrtek se nadaljuje, boj.

NOVICE.

* **Kdo je nadočitelj?** Državno sodišče se je pod predsedstvom predsednika dr. Nugerja na eni zadnjih razprav bavilo z vprašanjem, ali je smatrati za nadočitelje le voditelje javnih ljudskih šol, ali naj velja za »nadočitelja« sleherni definitivno nastavljeni učitelj v nasprotju z podučitelji. V nasprotju z upravnim sodiščem, ki je v neki prejšnji razsodi kvalificiralo za nadočitelje samo voditelje ljudskih šol, je sedaj državno sodišče razsodilo, da je smatrati vsakega stalno nastavljenega ljudskošolskega učitelja za nadočitelja. V zadevi samj je šlo za sledeče: Povodom lanskih občinskih volitev v Kunzendorfu na Moravskem je okrajno glavarstvo v Moravski Tribavi odločilo, da se ljudskošolski učitelji ne smejo sprejeti v volilni imenik, ker označuje moravski občinski volilni red samo »predstojnike in nadočitelje v občini se nahajajočih ljudskih šol« kot volilne opravilence. Proti temu odloku se je eden »črtanih« učiteljev po dr. Bodirskem pritožil na državno sodišče. Pritožba je naglašala, da je po sedaj v vseh kronovinah vladajočem jezikovnem običaju in po smislu primernem razlaganju šolskih zakonov vse definitivno nastavljenega ljudskošolske učitelje smatrati za nadočitelje v nasprotju s podučitelji, ki še niso definitivno nastavljeni. Temu nasproti se je vladni zastopnik skliceval na razsodbo upravnega sodišča od 26. februarja 1910 po kateri ne veljajo za nadočitelje vsi definitivni učitelji, temveč samo tisti, ki jim je poverjeno vodstvo kake ljudske šole, na kateri je nastavljenih več učnih moči. Toda državno sodišče se je pridružil naziranju pritožbe in izreklo, da se je s tem, da imenovani učitelj ni bil sprejet v volilno listo kršila po državnih osnovnih zakonih zajamčena volilna pravica. V utemeljitvi se naglašalo, da je tako z ozirom na zgodovino nastanka avstrijske šolske zakonodaje kakor tudi po vladajočem jezikovnem običaju smatrati za nadočitelje vse stalno nastavljene učitelje v nasprotju s podučitelji, ki so se prej imenovali »šolski pomočniki«.

* **Pet tisočrskih bankovcev zrezal.** Pri Plznu stanujoči delavec Vaclav Hora je pred kratkim nenadoma podedoval 6000 K. Denar so mu izplačali v papirju, nakar je Hora povabil nekatere svoje prijatelje, da so z njim pili. Hora se je pri tej priliki tako močno napil, da je tekom zabave nenadoma zgrabil za mošnjiček, potegnil iz njega pet tisočrskih bankovcev ter jih je, preden so mogli preprečiti, s škarijami zrezal na drobne kosce, ki jih je potem pred gostilno razpršil v vse vetrove. Nato pa je mirno naprej pil.

* **Samomor gimnazijskega ravnatelja.** Kakor poroča poljski list »Kurier Lwowski«, se je ravnatelj gimnazije v Stryju dr. Nagorecki v nekem zdravilišču obesil.

* **Zrakoplov zgorel.** V ponedeljek popoldan ob dveh so videli v bližini Quedlinburga na Nemškem na odprtem polju goreč zrakoplov.

Nekaj trenutkov prej so opazili, kako so iz zrakoplova izpraznjevali vreče peska. Zrakoplov je kljub temu neprestano padal. Letel je tako nizko nad zemljo, da so štirje delavci lahko prišli za njegovo vlačilno vrvo. Moč stroja pa je bila še zmerom tako slina, da so morali delavci zrakoplov naposled izpustiti. Sinil je zopet v višino in ponovno padel. Naenkrat so opazili oblček dima in švignili so plameni kvišku. V višini kakih 15 do 20 metrov pa je nastala detonacija in zrakoplov je padel k tlom. Pri padcu na zemljo je bil eden pasažirjev, poročnik v. Bülow težko poškodovan, nekdo drug je takisto zadobil poškodbe. Zrakoplov sam je zgorel.

* **Panika v kinematografu.** V ponedeljek je v nekem kinematografu v Barceloni nastala panika, ki bi se kmalu razvila v katastrofo. Na galeriji prenatlačene dvorane je med nekaterimi obiskovalci prišlo do pretepa. Policija je hotela poklicati ojačenja in se je poslužila svojih signalnih piščalk, nakar je med obiskovalci nastala panika, ker so mislili, da je izbruhnil ogenj. Vsi so se kakor divji vrgli proti izhodu in v dvorani je vladal nepopisen tumult. Veliko žensk in otrok so po hodilih. V celem je bilo 15 oseb zelo težko ranjenih, dočim jih je 15 zadobilo lažje poškodbe.

* **Velikanski požar na Japonskem.** Iz Jokohame poročajo, da je velik požar, ki se je vsled silnega viharja hitro razširil, upelil 2000 hiš mesta Matsumoto. Večje stavbe so rešili. Matsumoto je mesto japonske province Sinano, v centralnem delu otoka Nippon in šteje 32.000 prebivalcev.

Z občnega zbora pogrebne družstva železničarjev in državnih uslužbencev.

Pogrebno društvo žel. in drž. uslužbencev v Ljubljani je bilo zadnji čas tarča infamnih napadov in hudobnih denunciacij, ki so jih poročila izkotne, v samoljubju žaljene duše. Na zadnjem občnem zboru je sširčala iz društvenega vodstva trojica ljudi, ki je zaigrala spoštovanje in zaupanje društvnikov. Vzlic temu, da so bili ti za resno delo nesposobni in za zaupna mesta popolnoma nekvalificirani ljudje dotlej člani društvenegadzorstva in so tik pred volitvami predlagali odboru odvezo, se niso prav nič pomišljali, da so začeli nesramno blatiti društveno delovanje in z lažnjivimi poročili mistificirati javno mnenje in oblasti. Svoje brezvestne izdelke so odlagali v tržaškem »Jutru« in pa pri vseh mogočih istancah.

Društveno vodstvo je ubralo edino pravo pot, da se ni spuščalo v polemike in debate s klevetniki v časopisju, ki med delavstvom uživajo kaj malo ugleda, in da je sklicalo izreden občni zbor, ki jeedinipoklican presoja odbo-rovo delovanje.

Kaj je pokazal občni zbor? Pokazal je, da brezobrazne laži štirih, petih malkontentov niso prav nič skalile pristranskega razmerja, ki vlada med društvenim odborom in člani, in da niti za spoznanje niso omajaletrdnega zaupanja, ki ga med člani uživa predsednik.

Na občnem zboru, ki se ga je udeležilo do 300 članov, sta predsednik sodr. Petrič in blagajnik sodr. Egy razcefrala obrekovanje za obrekovanje, ki jih je peščica brezvestnih ljudi, skritih in zavilih v masko anonimnosti, izza plota tujega uredništva teden za tednom lučala v društveni odbor. In kakšna razlika med sramotjenjem klavnih obrekovalcev in med možatim odgovorom odbora! Tam golo sumničje brez najšibkejšega dokaza, vsaka laž obdana z nešteti »baje«, »govore«, »sliši se govori-ca«, vsaka laž izrečena v občealnem jeziku notoričnih obrekovalcev — tu krepki dokazi, za vsakim dokazom nad vsakim dvom vzvišeno pričevanje društvenega zapisnika, blagajniške knjige in živih prič iz množice navzočih zborovalcev, ki je vsaki trditvi društvenih funkcionarjev vtisnilo pečat neomajne resnice. Sijajno sta predsednik in blagajnik dokazala, slučaj za slučajem, da je odbor zmerom vestno upravljal društveno imetje, skrbno čuval društvene koristi in točno izvrševala društvena pravila. Odborova poročila, ki so jo jedrnat in v sklenjeni vrsti razbila lažnjive očitke proti društvnemu vodstvu, da ni od njih ostalo drugega nič kot peščica infamnih obrekovalcev, so napravila na navzoče najugodnejši vtisk in je občni zbor ponovno izražal globoko zaničevanje in ogorčenje nad brezvestnim početjem štirih, petih intrigan-tov.

Naravnost uničevalno za zanikrno četvori-co ali petorico pa je učinkovala izjava železniškega uradnika g. Ruparja, Odbor je — v svesti si svojega vestnega poslovanja — naprosil nekaj nepristranskih in v vsej aferi neudeleženih gospodov, da pregledajo društvene knjige od ustanovitve društva. V imenu tega revizijskega komiteja je poročal g. Rupar, ki ni pripadnik socialno-demokratske stranke, ki ga torej do društvenega vodstva ne vežejo nobene vezi in ki je bil usposobljen, da izreče strogo objektivno, na podlagi natančne revizije knjig ustvarjeno mnenje o društvnem delovanju.

Gospod Rupar je izjavil: »Natančna revizija društvenih knjig je uverila mene in vse, ki smo jih pregledali, da je društvena uprava **vzorna**, in le žetiti bi bilo, da bi bilo poslovanje v vsehduštvih tako **vestno**. Na lastne oči smo se prepričali, da se **pisava »Jutra« krega z resnico**«.

Občni zbor je z viharim odobravanjem sprejel merodajno izjavo povsem nepristranske in objektivne osebe, ki je kakor bič udarila vse obrekovalce društva po lažnjivih ustih.

Peteroglava »opozicija« je pod silnimi udarci vseh treh poročevalcev molčala kakor zid. G. Bolé je hitel izjavljati, da ni z napadi v »Jutru« v nobeni zvezi in da jih je čital šele potem, ko so izšli. Ko je hotel vpričo občnega zbora, vpričo stoterih prič utajiti neko svojo izjavo s prejšnjega občnega zbora je naletel na tak odpor, da je z govorniške tribune zginil kakor poparjen mlincev.

Občni zbor je ravnal popolnoma konse-kventno in pravilno, da je na predlog odbora **soglasno** izključil gg. Boléta, Ojstra in Ošabna, ki so moralni očette proti društvu naperene gonje; ko je predsednik poskusil z nasprotnim glasovanjem, se ni dvignila niti ena roka. Klav-rno je izključena trojica pobrala svoje culice in zapustila na predsednikov ukaz zborovalno dvorano; na tej zadnji poti so jo spremljali le posmehljivi vzkliki članov, ki jih ni navdajalo drugega kot zaničevanje do ljudi, ki so se brez-vestno zadirali v njihove koristi in vsled užalje-nega samoljubja, brez stvarne podlage podirali to, kar so si s trdom postavili sebi in svojim družinam v prid.

Na predlog sodr. Ivan Galleta je občni zbor soglasno izrazil staremu odboru — razen izklju-čene trojice — neomajno zaupanje in odobril nekatere izpremembe pravil, ki jih je odbor na-svetoval.

Odbor je prejel za neosnovane in hudobne žalitve, ki so jih trosili ljudje brez vesti in po-štenja, sijajno zadoščenje, za svoje vestno in trudoljubno delovanje najlepše plačilo, ki jim ga more društvo dati — neomajljivo zvestobo in zaupanje. Razgaljena in slečena je gnusna gonja, ki je razdirala in trovala in si zdrobila strupene zobe nad zavednostjo društvnikov. In še eden je blamiran in diskreditiran odšel z občnega zbora: nespodobna sorta protidelavskega časopi-sja, ki sprejema najpodošje laži in najostud-nejša obrekovanja v svoja lačna predala, le da škoduje procvitajočim delavskim ustanovam.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Konfiskacijska epidemija.** Našo sobotno zaplembo je posvetovalna zbornica potrdila; proti tej salomonski potrditvi smo seveda vlo-žili ugovor. Med tem, ko je državni pravdnik spoznal svojo sobotno blamažo in je v ponedeljek konfiscirani odstavek pri miru pustil, si je po-svetovalna zbornica prilastila državnega prav-dnika slavo in modrost. Ker ne moremo insi-nuirati kolegiju treh sodnikov takega elementar-nega neznanjazakonskih določil, ostajati le dve možnosti: ali je posvetovalna zbornica hotela izkazati blamiranemu drž. pravniku uslugo in prevzeti njegov greh na svoj hrbet, ali pa jo je zapeljala pravosodna šablona. Za tako pro-tekcijsko ali šablonsko justico se pa prav lepo zahvaljujemo!

— **Ubogi Vrbani!** Citatelj našega lista nam piše: Na članek pod tem naslovom, objavljen pred časom v »Zarji«, sem se spomnil, ko sem bral poročila ljubljanskih dnevnikov o tragični avtomobilski nezgodi na Dunajski cesti. Vsa poročila vali izključno krivdo na nesrečnega kme-ta Podgorška. To ni prav in to ni pošteno. O krivdi in celo o izključni krivdi govoriti, še pre-den je zaključena sodna preiskava, je prezgodaj in izgleda to podčrtano obdolževanje kmeta ka-kor vplivanje na tok preiskave. Ker me usoda nesrečnega Vrbana zanima, semukrenil »preis-kavo« na lastno pest in Vam v naslednjem poda-jam uspehe te svoje preiskave:

Voznik Podgoršek je vozil iz Ljubljane pro-ti Posavju na levi strani ceste in **počasi**. To so mi potrdili očividci in je tudi naravno: kdor po-zna le malo naturo konj, potrdi, da blizu 30 let star konj nima navade divjati. Ko je voznik ugledal pred sabo avtomobil, brez reflektorja, ki jevozilbolj na **desni** straniceste, se je voznik umaknil še bolj na levo stran, misleč, da se av-tomobil že izogne na svojo levo stran. kakor bi bil po predpisu moral sploh voziti iz Ježice. Te-ga pa g. Camernik ni storil in zato zadel ob voz. Avtomobil je vozil z **velikansko** hitrostjo, da je ob karambolu voz naokolo zaobrnil in da se je na konju vsa oprava potrgala. Ni resnično, da bi bil kmet voz 400 korakov dalje peljal; Podgoršek mi je izjavil, da je bil popolnoma zmešan, da ne ve, kako je prišel domov in da je pustil voz na kraju nesreče. Ko je prišel k sebi, je šel k sosedu in sta se oba vrnila na kraj nesreče po voz, ki pa je bil med tem že prenešen na dvorišče artilerijske vojašnice. Da ne zadeva izključna krivda Podgorška, zato je trdna priča odbiti konfin na levi strani ceste, ki dokazuje, da je voznik prav vozil. Gospod Camernik je vozil z novim, reklamnim avtomobilom tvr-dke Puchove, ki je tekel čisto tiho; voziti ne zna po predpisih policijskega reda in ni imel avtomobi-la v kritičnem trenutku v oblasti. Sam izjavlja, da je opazil voznika 15 korakov pred seboj; potem si ni znal več pomagati. Če bi imel mehanizem avtomobila v oblasti, bi ga bil moral takoj ustaviti videč, da se izogniti nič več ne more; s tem bi bil preprečil nesrečo. Iz vsega je razvidno, da glavna krivda zadeva gospoda Camernika, voznika Podgorška pa v toliko, da ni imel na vozu predpisane svetilke. Ubogi Vr-bani! Druge priče nimaa kakor svojega konja, ki pa ne more nič izpovedati!

— O nedeljski avtomobilski nezgodi je uve-dena sodna preiskava. Mečšansko časopisje je zavzelo jako pristransko stališče. »Slovenec« je brez preiskave in brez apelacije obsodil kmeč-kega voznika in ubogi Urban bi že nekaj dni visel na prvi pripravnih lipi ob Dunajski cesti, če bi šlo po njegovem. Ta pristanost je seve-da razumljiva, če povemo, da je klerikalni dr. Pegan Camernikov advokat. Pri advokatskem ekspenzarju pa prenela tudi klerikalno kmečko prijateljstvo. — Preiskava je v rokah g. preis-kovalnega sodnika g. Grassellija, o katerem smo uverjeni, da bo z vso vestnostjo pretresel momente tragične nezgode in da bo z vso na-tančnostjo tudi dognal, ali je g. Camernik v u-sodnem trenutku bil v popolni oblasti svojih sil. Druzega ne želimo kot pravično sodbo!

— **Klerikalna ljubezen do bližnjega.** Z Jese-nic nam pišejo: Bilo je 11. februarja, v nedeljo, ko je šel naš kaplan Kogej obhajati bolnika na Savo. Pravkar je bila minila osma maša in ljudje so šli od maše. Kaplana so srečali tudi trije mladi fantje, ki so se vračali z veselice v gostilni »Amerika«. Zaspani in trudni ter precej vese-lično razpoloženi so se šalili med seboj in niso opazili kaplana, ki je šel obhajati. Šele ko jih je kaplan pustil zadej, ga je opazil eden fantov. Ker fantje niso bili videli kaplana, se seveda tudi ni-so odkrili. Ampak kaplan Kogej je to takoj sma-tral za žaljenje vere in za bogoskrustvo, pa je z nekrščansko vneto zaznamil nič hudega slu-

teče fante orožnikom. Fantje so debelo gledali, ko so jih prišli orožniki zaslišati, pa so povedali, kakor se je stvar zgodbila v resnici. V soboto 11. februarja pa je že prinesel katoliški »Slove-nec« dopis, da se bodo morali zagovarjati trije mladi »sociji« pred sodiščem zaradi motenja vere. »Slovenec« se je nesramno zlagal, zakaj tisti trije fantje niso bili ne organizirani niti niso imeli kakršenkoli stik s socialno demokracijo. Dne 7. marca pa so imeli ti trije strašni grešniki obravnavo na sodišču v Kranjski gori; sodišče se ni moglo uveriti o njih krivdi pa jih je opro-stilo. To pa ni bilo povolji trebušnemu kaplanu Kogej, ki je pozval na pomoč državnega prav-dnika in mu je fante hudo očrnil, češ sami soci-alisti so in uganjajo hudo pohujšanje. In vendar so vsi trije fantje znani za poštene mladeniče. Dne 17. t. m. pa so imeli obravnavo v Ljubljani. Sodnik jih je takoj nahrulil, ali so res socialisti. Najstarejši izmed njih je izjavil, da niso pri no-beni stranki, ampak revežem ni pomagalo vse zagovarjanje prav nič, zlasti, ker niso imeli no-bene priče. Črnosknež je pripeljal s sabo tudi Šolarja, ki je pokazal s prstom na enega izmed njih, češ ta je gledal kaplana pa se ni odkril. Ko so obtoženci sprevideli, da ničesar ne opravijo proti črnuhu, so se vdali v svojo usodo. Obso-jeji so bili po teden dni zapora. Lažnjivi klukeec iz katoliške tiskarne pa je prinesel o tej zadevi ponovno infamno laž. Zlagal se je namreč ta pobožni katoliški »Slovenec«, da so dobili obto-ženci v Kranjski gori po tri dni zapora, nakar so se pritožili in bili vnovič obsojeni v Ljubljani. Dopisnika tega »Slovenčevega« poročila imenu-jemo čisto navadnega lopova, pa naj je oblečen v talar. Trebušnemu kaplanu pa povemo, da je pripravil revne ljudi v še večjo bedo in jim naka-pal težkih stroškov. Pripravil pa jih je še do ne-kaj: Nedožljim obsojenem in je s marsikomu so se odprle oči, kako potreben je odločen boj proti črnemu, ljudstvu sovražnemu klerikali-zmu.

— **Roparski napad na Ajmanovem gradu.** Ropar, ki je napadel oskrbnika na Ajmanovem gradu, se piše Rudolf Hahrfahrt, je 26 let star, doma iz Steyra na Gorenjem Avstrijskem. Ube-žal je iz prisilne delavnice. V torek popoldne so ga prepeljali iz Škofje Loke v zapore ljubljans-kega deželnega sodišča.

— **Ogenj** je v Zvirčah pri Koverju dne 15. aprila uničil štirim posestnikom vsa po-slopja. Gasilec je zmanjkalo vode.

— **Otvoritev postajališča Podhom-Vintgar.** 1. maja t. l. se odprli med postajama Dobrava in Bled proge Jesenice—Trst c. kr. d. ž. v kilo-metru 68,3 ležeče postajališče Podhom-Vintgar za osebe in prtljago. Prometni časi vlakov, ki se ustavljajo v tem postajališču, so že nazna-njeni v voznih redih. Vozne listke izdaja čuval na postajališču. Prtljaga se odpošilja proti na-knadnemu plačilu pristojbin.

— **Počitniška zveza.** Potreba brezplačnih prenočišč za potujoče dijake je velika. Zato po-novno prosimo, da se oglašijo gotovo oni zaseb-niki in gostilne, ki mislijo dati prenočišče, vsaj do 10. maja na naslov: »Odbor za počit. zvezo, Ljubljana, Mestni dom, Prosveta«. — Odbor počit. zveze.

— **Umrlj** so v Ljubljani, Elizabeta Podbev-šek, gostija, 73 let. — Amalija Logar, žena to-varniškega poslovođe, 56 let. — Anton Brem-šak, hlapec, 29 let. — Franc Lampel, točaj, 34 let. — Ivana Jakopin, tovarniška delavka, 48 let.

Kinematografi »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega sporeda. Omeniti je posebno sliko »Zimski šport v Švic«. »Desdemona« in vele-komično sliko »Max Linder proti Vik Wintru«. Jutri specialni večer z priznano izbornim spore-dom. V soboto »Mamselle Nitouche« prava ope-reta v treh dejanjih.

Idrija.

— **Sodrug** in **somišljeniki**, udeležite se slavnosti delavskega praznika 1. majnika. Spored letošnje proslave je naslednji: 1. Dne 30. aprila ob 8. zvečer a) razsvetljava hiš, b) ob 8. zve-čer slavnostni komerz na trgu (priredi delav-sko godbeno društvo v Idriji, c) ob 9. zvečer v pivarni pri »Črnem orlu« drama v petih dejanjih »Samosvoj«, spisal Etbih Kristan. Igra drama-tični odsek združenih delavskih organizacij v Idriji. Režiser Valo Bratina, član slov. gledališ-ča v Trstu. Vstopnina se označa na plakatih. 2. Dne 1. maja jutraj a) ob pol 8. zbirališče na glavnem trgu, b) ob 8. obhod po mestu z godbo in zastavo na čelu, c) ob 9. velik javen shod v pivarni pri »Črnem orlu« z dnevnim redom: **Po-litični položaj v Avstriji**, poroča sodr. A. Kri-stan iz Ljubljane. 3. Dne 1. maja popoldne a) ob pol 1. zbirališče pred hišo sodr. A. Kogej v Idriji, b) ob 1. obhod po mestu, potem na »Zem-ljo«, kjer je velika ljudska veselica s posebno zanimivim sporedom. Vstopnina za veselico je samo 30 vin. za osebo. Otroci do 12 let so vstop-nine prosti. Ker so si združene delavske orga-nizacije nabavile nov krasen oder, ki stane ogromne svote denarja, se z ozirom na pokritje teh stroškov vladno vabi na mnogobrojno ude-ležbo.

— **Organizacijam in cenjenim udeležencem** slavnostnega praznovanja 1. majnika se nazna-nja, da se bodo z ozirom na red pri obhodu po mestu jutraj in popoldan udeleženci takole raz-vrstili: 1. Kolesarji; 2. godba; 3. odbor društva »Naprej« z zastavo na čelu; 4. društvo »Spla-šna mladinska zveza; 5. žensko društvo »Veda« z ostalim žensstvom; 6. člani podružnice »Unije« in društva »Naprej« z ostalimi udeleženci.

— **Drama »Samosvoj«**, ki se igra 30. aprila na novem odru naših organizacij, obeta nam po-sebno lep umetniški večer. Sodelovanje odlične-ga igralca slov. gledališča iz Trsta g. Valo Bra-tine nam pove dovolj, da bo znamenita drama gotovo dobro vpriporjena. Sodrug in somišlje-niki, poslužite se priložnosti, ki se redkokdaj nudi v našem mestu.

— **Dramatični odsek** združenih delavskih organizacij v Idriji uprizori v soboto, dne 27. aprila 1912 točno ob 9. zvečer dramo v petih dejanjih »Samosvoj«, spisal Etbih Kristan. Reži-der Valo Bratina. Vstopnina: Fotelji po 2 K, do stoli od I. do IV. vrste po 1 K 20 vin., od V. do VIII. vrste po 80 vin., ostali sedeži po 40 vin., stojišče 30 vin. Združene delavske organizacije

so si nabavile popolnoma nov, krasen oder, na katerem se gra ta večer prvokrat. Pridobili smo za sodelovanje tudi odličnega igralca g. Bratina od slo, gledališča iz Trsta. Nadejati se je torej prav lepega umetniškega večera in zato tudi obilne udeležbe.

Štajersko

— **Hrastnik.** Praznovanje 1. maja se vrši takole: Zjutraj ob 5. budnica sl. rudniške godbe. Ob 7. zbirališče v zadružni gostilni. Točno ob 8. odhod proti kolodvoru in nazaj z godbo in zastavo na čelu. Ob 9. zjutraj imajo sodr. steklarji shod pri I. Dernovški, katerega se udeležijo tudi rudarji. Ob 2. uri pop. javen ljudski shod na dvorišču zadružne gostilne. Poroča sodr. Mrak. Po shodu srečolov z mnogimi krasnimi dobroti in prsta zabava, pri kateri svira sl. rudniška godba. Delavci pripravite se, da dostojno praznujete Vaš praznik. Nihče naj ne manjka, ne zjutraj pri demonstraciji, ne pri popoldanskih prireditvah.

— **Smrti rešen otrok.** Iz Hrastnika poročajo: Ko so 19. t. m. otroci opoldan šli iz šole domu, je petletni deček Franc Bratko, ki obiskuje otroški vrtec padel v potok, ki teče tik česte in je sedaj vsled deževja močno narasel. Na vpijete otrok je prihitel na lice mesta učitelj Reinhard Krenn, ki je skočil za otrokom in ga potegnil iz vode. Odpeljal je dečka, ki bi bil sicer gotovo utonil, v sosedno hišo, kjer so ga preoblekli in ga nato odvedli domu.

— **Gospodar je ubil hlapca.** Med posestnikom Alojzom Fakinom in njegovim hlapcem Jakobom Romihom v Sevnici je nastal prepir. Romih je obdolžil gospodarja, da mu je premetal in preiskal njegov kovčeg. Iz prepira je nastal pretep in gospodar je zgrabil ročico na vozu in ž njo udaril hlapca po glavi. Vsled udarca se je Romihu strla lobanja in smrtno poškodovan se je zgrudil na tla.

Istra

— **Korupcija v Pulju.** Ravnatelj pulškega mestnega stavbenega urada, inženirja Borija, ki so ga bili aretirali vsled suma, da si je zidal palače na stroške puljskih mestnih davkoplačevalcev, so prepeljali v četrtak v rovinjske zapore. Kakor se vidi, se bodo sumničnega najbrže uresničila.

— **Zločin v Ičićih.** Na obrežju v Ičićih so potegnili iz morja truplo neznanca, ki je bilo silno razmesarjeno. Bil je možič. Imel je na glavi sledove silnih udarcev, večkrat prebito lobanjo in odrezani obe roki in nogi. Truplo je bilo že precej nagnito in je že del časa ležalo v vodi. V žepu utoplenca so našli denarnico, v kateri je bilo nekaj drobiža, žepno uro in verižico. Dolgo niso mogli dognati, kdo je ponesrečenec. Včeraj pa se je zgledala na policiji na Reki neka žena plavalnega mojstra Ivana Kosa in naznanila, da že del časa pogreša svojega moža. Ko so ji pokazali depognarico, uro in verižico, ki so jo dobili pri truplu v Ičićih je spoznala žena te stvari za last svojega moža. Izvršil se je maščevalni zločin. Kdo je storilec še ne vedo.

Trst

— **Politični odbor** ima važno sejo v soboto ob pol desetih zvečer v »Delavskem domu«, II. nadstropje. Nihče naj ne manjka.

— **Stara navada železna srajca.** Policajstvosve drži tržaških narodnjakov kakor smola. Od nekdanj jim je bilo policajstvo srečno sredstvo zoper nasprotnika. Sedaj ga rabijo še vedno proti slovenskim organiziranim delavcem. Narodna delavska organizacija je namreč šla k tržaški policiji, da jo ščiti pred terorizmom (?) socialnih demokratov. Poleg tega je bežljala N. D. O. k stavbinskim delodajalcem in jih naprosila pomoči zoper organizirane zidarje. Vsak komentar bi bil odveč.

— **Zakaj se narodnjaki jeze.** »Edinost« in N. D. O. se jezita zaradi »terorizma« socialnih demokratov. N. D. O. prireja zaradi tega clo shode. In sedaj glejte! Sklicala je shod v Rocolu in ni bilo na shodu niti enega samega takozvanega narodnega zidarja. Sklicala je shod na Ferdeniču pri Sv. Ivanu in ni bilo na shodu nobenega takozvanega narodnega zidarja. Sklicala je shod v Rojanu in se shod ni vršil, ker ni bilo komu govoriti. Sklicala je shod v Skednju, in se je moral narediti izlet Tržačanov v Skedenj, da je bilo na shodu kaj poslušalcev. Sklicala je shod pri Sv. M. M. zgorjnih, o katerem ni »Edinost« nič poročala in tudi ne bo, ker shoda ni bilo. Kje so torej zidarji, ki se zgražajo nad socialističnim terorizmom in v čem obstoja ta terorizem? Socialistični terorizem in narodni zidarji žive samo v možganih voditeljev N. D. O. Vsa njihova jeza izvira samo od tega, da ne morejo razbiti naše zidarske organizacije. Kljub vsemu bi pa priporočali pametnejšim osebom v Narodnem domu, naj svetujejo gotovim osebom, da bi se ne igrale z ognjem. Taka igra je zelo nevarna in zna postati tudi usodepolna. Zakaj razumljivo je pač, da se ne bomo dali obrekovati, če je dotični tudi voditelj ali pa uslužbenec narodne gospode.

— **Dr. Rybář, tajnik zidarske skupine N. D. O.** je govoril na shodu na Fadeniču zopet nesramno. Vedel je, da govori neresnico, ker smo mu jo v »Zarji« pojasnili. Pa je kljub temu vedoma govoril neresnico! Druga ne rečemo, naj sodi sedaj dr. Rybář vsak, kakor zna.

— **Trst - Dardanele.** Poštuo in brzojavno ravnateljstvo v Trstu je izdalo glede zaprtja Dardanel naslednjo odredbo: Zaradi zaprtja Dardanel so vse poštne pošiljke čez Trst za poštne urade v Carigradu, v Dardanelah in ob Črnem morju ustavljene. Poštni zavoji za te pošte naj se odpravljajo čez Kustindil po za to smer odločenih tarifih. Poštne pošiljke za avstrijske poštne urade v Tesaliji, v Mali Aziji in v Siriji pa se lahko odpravljajo tudi čez Trst. Pisma za Carigrad, za turško obal Črnega morja in Tesalijo naj se odpravljajo po suhem čez Solun, ozir. Carigrad, Avstrijski Lloyd je poklical svoje parnike, ki

so bili namenjeni v Dardanele nazaj in jim je dal nova potna navodila.

— **O roparskem vlovu** v ulici Stazione nam še poročajo: Policija je aretovala že do 200 sumljivih oseb. Ker se je bil izvršil tudi vlov v banko »Union«, sumijo, da se je vgnezdila v Trstu nevarna roparska družba.

— **Med alkoholiki.** V žganjarno v ulici Porte je prišla v ponedeljek opoldne 44letna branjevka Antonija Rigutti. Bila je že nekoliko vinjena, pa je še vase žganje vlivala. Rekla je, da si mora splainiti jezo, v katero jo je spravil njen mož. V žganjarno pa je sedel, tudi že pijan, delavec Mihael Busič. Ker je pa bil brez cvenka, žeja pa huda, se je začel dobrikati Antoniji, da bi si pridobil njeno naklonjenost, ki naj bi se pokazala v plačevanju pijače. Tako se je šalil nekaj časa ž njo. Seveda so bile te šale trivijalne in nedostojne, kakršne so pač v navadi med pijanci. Ker je postal nazadnje le preveč vsiljiv, se je Rigutti jeva vjezila, zgrabila Busiča za grlo in mu zapčila nohtove v meso. Busič je kar obstal. Toda ko se je zavedel, je zgrabil žensko za roko in jo pahnol od sebe, vzel ročno iz žepa nož in udrihal po njej! Razmesaril ji je levo lice, zadal ji rano, dolgo 15 cm. Vsled kričanja, ki je nastalo, so prišli redarji, ki so umirili divjega Busiča in odpeljali na policijo, kravavo Rigutti jevo so pa spravili v bolnišnico, kjer so jo operirali.

Katastrofa »Titanica«

Izpovedba tretjega častnika na »Titanicu«.

Tretji častnik »Titanica«, Pittmann je pred preiskovalno komisijo senata izpovedal, da pred nesrečo ni opazil ledu, da je pa vedel za sobotno nedeljsko brezlično svarilo pred ledom. Toda teh svaril na ladji niso vzeli resno. »Titanica« je na celi poti vozil z največjo hitrostjo. Ko je ladja trčila ob ledeno goro, je Pittmann srečal ravnatelja Ismaya, ki mu je pomagal spravljati žene in otroke v čolne.

Pittmann je priznal, da je »Titanica« zapustil v čolnu, v katerem je bilo 40 ljudi, dasi je bilo v njem prostora za 60 ljudi. Ko se je »Titanica« potapljala je čul močne eksplozije. Takoj po potopu je slišal v srce segajoče klice na pomoč in pa stokanje in vpijete potapljaljčih, kar je trajalo nad eno uro. Pittmann je hotel s svojim, ne polno zasedenim čolnom vesljati nazaj, toda v čolnu se nahajajočih rešenci so temu nasprotovali, češ da bi bilo blazno spravljati življenje 40 rešencev v čolnu zopet v nevarnost. Nobena v čolnu se nahajajočih žena ga ni prosila, da bi veslal nazaj.

Brez pomorskega daljnogleda.

Mornar Fleet, ki se je nahajal v jamborvem košu, je izjavil, da je bil dobil naročilo, da naj opazuje, če je blizu led. Po 10. zvečer je javil led. S pomorskim daljnogledom bi bil ledeno goro pravočasno opazil, da bi se bili še lahko ognili, toda na krovu sploh niso imeli pomorskega daljnogleda.

Premalo rešilnih čolnov.

Podpredsednik Franklin je sedaj priznal, da je imel parnik premalo rešilnih čolnov. Sedaj so se iz nesreče naučili. V bodoče bodo vsi parniki opremljeni z zadostnim številom rešilnih čolnov.

Družba Cunard Line je v Njujorku pokupila vse rešilne čolne za svoj parnik »Mauretania«.

Čim največ pare!

Neki kurjač »Titanica«, ki leži z zlomljeno roko v bolnici, je izjavil, da je bilo dano povelje, da razvijejo čim največ pare. S to vožnjo je bilo treba podreti vse rekorde.

Odrečena pomoč.

Četrti častnik Boxhall je izjavil pri svojem zaslišanju, da se je komaj pet milj od »Titanica« blizal neki parnik. »Titanica« je z raketa in na druge načine signaliziral, v kakšni stiski in nevarnosti se nahaja, toda ladja je vozila naprej, ne da bi prišla »Titanicu« na pomoč.

Truplo majorja Butta.

Med 21. trupli, ki jih je našel parnik »Mac Kay Bennet«, se nahaja tudi truplo Taftovega osebnega adjutanta, majorja Butta in pa truplo filadelfijskega multimilijonarja Widenerja.

Juvelj gospe Astorjeve oti.

Iz poročil gospe Astorjeve izhaja, da ji je njen mož dragocene juvele, ki sta jih bila vzela na pot, tik pred katastrofo obesil okolo vratu in jih je torej na ta način rešila. Gospa Astor je tudi povedala, da je sedem ur vesljala s čolnom, izčrpavala vodo in pomagala rešiti nekoga, ki se je že potapljaj.

Rešene dragocenosti.

Bojazen londonskih velikih zavarovalnih družb, da so vsled potopa »Titanica« izgubili trije biserni nakiti, ki so jih bili lastniki zavarovali za tri milijone mark, ni bila opravičena. Pasažirji, ki so nosili dragocene nakitje, so rešeni in so svoje dragocenosti spravili na varno.

Oprema parnikov z rešilnimi čolni.

Na torkovi seji angleške zbornice je trgovski minister Buxton izjavil, da je trgovski urad sklical zborovanje zastopnikov velikih paroplovnih družb, ki oskrbujejo osebni promet. Družbe so izjavile, da so že sklenile, da opremijo svoje ladje s tolikimi rešilnimi čolni in plavi, da bodo zadostovali za vse na krovu se nahajajoče pasažirje.

Premalo rešilnih čolnov.

Pri katastrofi »Titanica« se ni moglo rešiti več nego tretjina ljudi na krovu. »Titanica« pa nikakor ni bil sam, ki je imel tako nezadostno število rešilnih čolnov.

Pregled, ki ga objavlja »Frki. Ztg.«, uči, da je ta slučaj samo en primer: v splošnem ima na vsakem velikem parniku v resnici komaj ena tretjina pasažirjev prostora v rešilnih čolnih. Parnik »Rotterdam« (Črta Holland-Amerika) pokazuje na primer še slabše razmerje: od 4060 oseb na krovu je v osemnajstih rešilnih čolnih, ki jih parnik ima, samo za 900 oseb prostora. Torej še manj nego četrtina! Nič boljše ni z ladjo »Nieuwe Amsterdam« iste družbe, na ka-

teri je 2500 osebam sploh odvzeta možnost, da bi se oteli na rešilnih čolnih.

Pri tem je vsekakor všteto moštvo. Razmerje bi bilo brez njih seveda ugodnejše. Toda ali naj častniki, mornarji, kurjači itd. brez izjeme poginejo v valovih? Črta Amerika-Hamburg ima na svojih parnikih po 2000 oseb, ki se ne bi mogli rešiti. »Lapland«, parnik »Red Star Line«, more od 3140 oseb na krovu rešiti le 900, torej približno toliko kakor »Titanica«, »Olympic«, »Lusitania« in »Mauretania«! »Cesar Viljem II.« (Severonemški Lloyd) pokazuje še najugodnejše razmerje. Ta parnik ima za 1910 pasažirjev 20 rešilnih čolnov, v katerih ima prostora do 1000 oseb! Najslabše pa je s parnikom »Kronprinzessin Cecilie« te družbe, ki od 2489 pasažirjev lahko reši samo približno 500. Torej eno petino brez moštva!

Potopljeni zakladi.

Kakor se je svoj čas poročalo, so se nahajali na krovu »Titanica« diamanti in dragoceni kamni v vrednosti več nego 120 milijonov kron. Ti zakladi se pač nikoli ne bodo mogli rešiti, ker počivajo z razdrtinami nesrečne ladje na dnu morja več tisoč metrov globoko.

Največja globočina, iz katere so kdaj rešili dragocene kovine, meri približno 50 metrov. To globočino so dosegli potapljači, ko so rešili s španskim parnikom »Alfonzom XII.« potopljene vrednosti. Ta parnik se je februarja meseca leta 1885 razbil pri Kanarskih otokih. Na krovu potopljene ladje se je nahajalo med drugim 10 zabojev, vsak s težo 101,6 kg in z vsebino 10.000 španskih zlatov. Denar je bil določen za plačilo španskih čet v Havani in je bil zavarovan za 105.000 funtov sterlingov. Ladja je ležala v globočini do 50 metrov. Tlak, ki so mu izpostavljali potapljači, narašča od čevlja do čevlja. Pri 160 čevljih znaša tlak na telo 69 in pol funtov na vsak kvadratni palec. Po dolgem premišljanju so potapljači sklenili da poskusijo svojo srečo. Bili so trije potapljači in sicer Aleksander Lambert, David Tester in Fridrik Davies. Potapljači niso mogli nikoli dalje nego osem minut vzdržati v globočini, v kateri so se menjavali močni toki. Potapljači so ladjo prevrtili, oziroma jo tako razdelali, da so prišli do prostora, v katerem so se nahajali zaboji z zlatniki. Pot do tega prostora je bila skrajno težavna in potapljači so bili neprestano v nevarnosti, da s poškodbo potapljaškega aparata izgubijo svoje življenje. Dela reševalne ekspedicije so trajala deset mesecev. Lambert je otel morju 7 zabojev in Tester 2 zaboja dočim je Davies delal brez uspeha. Lambert je dobil za svoje vratorno 100.000, Tester pa 30.000 kron. Lambert je bil od časa do časa hrom, med tem ko je Davies tako zbolel, da je moral v bolnico. Potapljači so bili po vsaki turi v globočino slabši, tako da zadnjega zaboja sploh niso mogli več rešiti. Stroške ekspedicije so pred njenim pričetkom proračunali na 16 odstotkov, kar se je tudi približno ujemalo z resničnimi izdatki.

Ladje na morskem dnu.

25. oktobra 1859. se je potopil parnik »Royal Charter« iz katerega so rešili zlata v vrednosti 322.103 funtov sterlingov. Stroški rešilne akcije so znašali samo 5 eno tretjino odstotkov. Ob tej ekspediciji so z grozo opazili, kakšno opustošenje povzroča voda morja. Ladja je bila raztrgana na drobne kosce. Celotno železno plošče so bile raztrgane. Kamorkoli se je oko potapljača ozrlo, povsod so ležali večji ali manjši kosi železa. Železen jambor, 25 čevljev dolg in mnogo ton težak, je ležal 100 metrov od ladje precej visoko v vodi liki nezgledna paličica. — Izmed 448 pasažirjev parnika »Royal Charter« se je rešilo samo 39 oseb.

Delavsko gibanje.

— **Železničarska stavka v Ameriki.** Iz Njujorka poročajo: Mr. Stone, predsednik zveze strojevodij, naznanja na odgovor železniških direktorj, da se prične v ponedeljek zjutraj na vseh železnicah zapadno od Chicaga in severno od reke Potomac stavka strojevodij. Pri stavki bo prizadetih 34.000 delavcev, izmed katerih je 32.000 organiziranih. Dotične železnice oskrbujejo 53% prometa dežele. Zvezni poravnalni urad je ponudil svoje posredovanje in Mr. Stone hoče ponudbo predložiti delavcem.

— **Ponovljena stavka mosteških rudarjev.** Iz Mosteca poročajo: Na rovu »Ivan« je izbruhnila stavka. Tudi na državnem rovu »Julij V.« v Čausu je stavkovno gibanje v teku. V ponedeljek je prišlo med nekaterimi delavci do krvavih kravalov. V imenu ministrstva javnih del je sekcijski svetnik Bachhaus pričel pogajanja.

— **Stavka krojačev v Trstu.** Na shodu v tork zvečer v novem »Delavskem domu«, so krojaški delavci sklenili stopiti v stavko. Vzrok tega sklepa je dejstvo, da niso hotele krojaške tvrdke in krojaški mojstri ugoditi zahtevi delavcev po zboljšanju plač in po uvedbi delavne pogodbe. O vsem poročamo obširneje prihodnjici.

Državni zbor.

Dunaj, 24. aprila.

Današnja seja je bila precej kratka. O službeni pragmatiki sta govorila generalna govornika — nič posebno zanimivega — in potem so se predloge odkazale odseku. Ker je ta pravzaprav že opravil svoje delo, je to bolj formalen sklep; odsek predloži načrte zopet zbornici. Na dnevni red je prišel potem načrt odvetniškega in notarskega reda ter zakona proti zakonitnemu pisarstvu. To je precej sumljiv zakon in socialistični poslanec Schiegl je jasno očrtal njegovo nevarnost zlasti za delavstvo. Na to reč bo treba paziti.

Nadaljevala se je še razprava o nujnih predlogih glede na reformo hišnogajmniškega davka.

Končno je bil še majhen škandalček. Včeraj je Malik malo prijel znanega Wastiana, ki je dobil po svoji izvolitvi iz ne posebno snažnih rok lavorjev venec. Danes je Wastian odgovorjal in je dajal strašne fraze od sebe. Malik pa

tudi ni molčal, in vsled tega je nastal v nemško nacionalnem taboru precej nervozen hrup. Posebne nesreče pa ni bilo.

Seja se je pričela ob 11. dopoldne. Začetkom seje se opravijo neke formalnosti potni se prehaja na dnevni red:

Službena pragmatika.

Do besede prihajata generalna govornika dr. German in Stejskal. Na to se odkažejo predloge odseku za državne uslužbence.

Poslanec Burival se oglašja z nekim stvarnim popravkom. Nato prihaja na vrsto novi

notarski in odvetniški red in zakon o zakonitnem pisarstvu.

Soc. dem. Schiegl izjavlja, da ima njegova stranka težke pomisleke proti zakonu o zakonitnem pisarstvu. V razlogih § 330 v načrtu kazenskega zakona je povedano, da ta paragraf ne velj za pravno pomoč, ki jo dajejo tajniki strokovnih in pravovarstvenih društev svojim članom; v utemeljevanju vladne predloge današnjega zakona pa ni teh opazk, kar je vsekakor zelo sumljivo. Z ozirom na to je nevarnost, da bi se delovanje strokovnih tajnikov lahko smatralo za zakonito pisarstvo in kaznovalo, kar bi silno oškodovalo socialno funkcijo strokovnih in pravovarstvenih društev. Te nevarnosti tudi predpisi o zastopstvu rečevec ne preprečijo. Neprimeren je zakonski načrt tudi zaradi obrtnih sodišč, ki bi potem lahko odklanjali delavce kot zastopnike svojih tovarišev in mladoletnih vajencev. Socialni demokratje morajo torej zahtevati

izpremembo zakona o obrtnih sodiščih,

tako, da se uredi pravica zastopanja mladoletnih in vajencev. Načrt je nevaren nadalje prebivalstvu malih občin, ker bo poslej občinski tajnikom nemogoče napraviti za prebivalstvo kakšno vlogo na upravne oblasti. Navsezadnje se še reklamacije pri volitvah lahko razlagajo za zakonito pisarstvo. Zakon ne zadene zakonitnega pisarstva, temveč

občinstvo, ki išče prava.

Soc. dem. stranka torej ne more sprejeti zakona v tej obliki. Kar se tiče odvetniškega reda, zagovarja govornik želje odvetniških uslužbenec, zlasti pravico zastopanja pri prvih narokih, čim napravijo strokovni izpit. Nadalje zahteva za te uslužbence nedeljski počitek in sedemurni delovni čas. (Živalno odobravanje.)

Nem. rad. Wastian se obrača do predsednika s sledečim vprašanjem: Malik je včeraj v nekem vprašanju po sili in krivico spravil mojo osebo in mojo izvolitev v svoje lastne zadeve. Pravil je, da se mi je izročil od človeka najslabše in najnevarnejše vrste lavorjev venec. Ta venec mi je poklonilo kolesarsko društvo »Draudler«. Da mi je ta venec slučajno izročil človek —

Sodr. Schacherl: No, no, tako slučajno to ni bilo. Tisti Laval je bil vendar Vaš glavni agitator.

Wastian govori še nadalje v tem napihljenem tonu.

Malik odgovarja, da je Wastianov volilni odbor v Mariboru natančno vedel, da je agitator Laval falot, tat in goljuf. Tak lump kakor Laval, zahteva izročitev poslancev, in nemško nacionalna zveza jo dovoljuje!

Po tem ljubkem intermeccu se seja zaključuje.

Vestnik organizacij.

Pevske vaje »Vzajemnosti« se vrše: v četrtak tenorji, v petek basji, v ponedeljek in tork pa skupne vaje. Odborova seja pevske podružnice je danes ob 8. zvečer.

Odbor poljske podružnice »Vzajemnosti« ima jutri ob 8. zvečer važno sejo v podružničnem lokalu na Poljski cesti št. 19; vsi odborniki naj se je zanesljivo udeležijo.

Občni zbor mladinske podružnice »Vzajemnosti« v Ljubljani bo v nedeljo, dne 28. aprila t. l. ob 2. popoldne v društvenih prostorih. Na sporedu je tudi predavanje sodruže Ade Kristanove. Agitirajte za obilno udeležbo!

Javen zidarski shod. V nedeljo dne 28. aprila 1912 ob pol 10. dopoldne bo v salonu gostilne »Internacional« (dvoršče), Resljeva cesta št. 22, javen zidarski shod z jako važnim dnevnim redom. Zidarji, pridite vsi na ta shod in pripeljite tudi svoje tovariše s seboj. Zidarji, vsi na shod!

Sestanek zaupnikov v Spodnji Šiški. V petek zvečer ob pol 8. bo »pri Anžoku« v Spodnji Šiški važen sestanek zaupnikov, ki naj se ga vsi zaupniki zanesljivo udeležijo!

Zalozba »Zarje« ima v a ž n o sejo v petek ob 8. zvečer v uredništvu.

Krakovno-Trnovo. V soboto 27. t. m. je v gostilni g. Erbeznikove v Mali čolnarski ulici ob pol 8. zvečer diskusijski sestanek članov in članic ter prijateljev »Vzajemnosti«.

Nemška podružnica »Vzajemnosti« ima v soboto 27. t. m. ob 8. zvečer sestanek članov, na katerega se vabijo tudi člani glavnega odbora.

Centralni odbor »Vzajemnosti« v Ljubljani ima v ponedeljek 28. t. m. ob 8. zvečer redno mesečno sejo.

Kranj. V nedeljo 28. t. m. ob 9. dopoldne je v gostilni g. Ant. Bidovca na Glavnem trgu pripravljen sestanek somišljenikov v svrhu ustanovitve podružnice »Vzajemnosti« za Kranj in okolico. Pride predsednik sodr. I. Kocmur.

ZADNJE VESTI.

OBČINSKE VOLITVE NA DUNAJU.

Dunaj, 25. aprila. Za današnje ožje volitve, pri katerih se voli 11 odbornikov, so izdali nemški nacionalci parolo proti kršč., socialistom. Nemški radikalci pozivljajo svoje somišljenike naj glasujejo proti socialnim demokratom. Češki avtonomisti, ki so volili v torek poslanca Tomaška, so sklenili glasovati za napredne kandidate in proti kršč., socialistom. Češke meščanske stranke se ne bodo udeležile vseh ožjih volitev.

Dunaj, 25. aprila. »Delnické Listy« pozivajo svoje pristaše, da glasujejo in agitirajo pri ožjih volitvah proti krščanskim socialcem.

VELIK POŽAR.

Tržič na Goriškem, 24. aprila. Danes zjutraj je pričela goreti Rütgerjeva tovarna kataranovih proizvodov. Požarne brambje iz Tržiča in sosednjih krajev, kakor tudi vojaškov gaze ogenj. Ladjedelnica »Adriatica« je tudi poslala svoje delavce na kraj nesreče.

OGRSKA KRIZA.

Brezuspešna pogajanja.

Budimpešta, 25. aprila. Ministrski predsednik Lukacs je včeraj obiskal predsednika ljudske stranke grofa Zichyja in s tem zaključil svoja posvetovanja z opozicionalnimi voditelji. Ena ko

'SLAVIJA'

GENERALNI ZASTOP 'SLAVIJE' VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

ki je največji slovenski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA 'SLAVIJA' ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Življenske police banke 'Slavije' so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka 'Slavija' narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotinam namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54 milijonov jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenjskega oddelka K 2,495.719. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

vsem drugim je bilo tudi to posvetovanje brezuspešno.

Obstrukcija.

Budimpešta, 25. aprila. Justhova stranka namerava pričeti obstrukcijsko debato že tedaj, ko se predstavi Lukacsev kabinet parlamentu. Kadar pride v razpravo brambna reforma, začno Justhovi s tehnično obstrukcijo.

DVOBOJNO VPRAŠANJE V NEMŠKEM PARLAMENTU.

Blamaža Viljema in vojnega ministra. Berlin, 25. aprila. V debati o brambni postavi je prišlo v nemškem državnem zboru do silno hrupnih prizorov. Centruški poslanec Erzberger je v skoraj trinitnem govoru obravnaval dvobojno vprašanje v nemški armadi. Obenem je ostro kritiziral, ker so odslavili iz vojaške službe višjega zdravnika dr. Sambetha samo zato, ker se ni hotel iz verskih razlogov dvobojevati. Vojaška oblast je predlagala zato izključitev dr. Sambetha iz vojaške službe in pruski kralj je izključitev potrdil. Ta dekret pruskega kralja in nemškega cesarja Viljema je bil predmet burne debate. Vojni minister je skušal oslabiti ostru izvajanja poslanca Erzbergerja, a se mu ni posrečilo. Vsa zbornica je na ministra kričala in označila kraljev kabinetni odlok za sramoto nemškega ljudstva.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Rusija in Dardanele.

Carigrad, 25. aprila. Ruski poslanik je izročil velikemu vezirju memorandum, ki pripoveduje v prijaznem tonu, ali in kdaj namerava Turčija odpraviti oškodovanje ruske trgovine vsled zaprtja Dardanel ali če namerava ponuditi druge kompenzacije. Včerajšnji ministrski svet se je posvetoval o ruskem memorandumu.

Vznevoljena Angleška.

Dunaj, 25. aprila. 'Wiener Allg. Ztg.' poroča iz Londona, da se pojavlja na Angleškem vedno večja nevolja proti težkočam, ki jih povzroča angleški trgovini zaprtje Dardanel.

Italijansko brodovje.

Solun, 25. aprila. Uradno poročajo, da so odplule vse italijanske bojne ladje predvčeršnjem od otokov in jih niso več videli na Egejskem morju.

Enver bej.

Berolin, 25. aprila. Turško poslaništvo odločno dementira vest o smrti Enver beja.

MAROKO.

Mr.

Tanger, 25. aprila. Po zadnjem poročilu iz Marakeša je zdaj v deželi mir. V Fezu so razglasili izjemno slanje, obenem stopi v veljavo vojno pravo.

GROZODEJSTVO PARIŠKIH AVTOMOBILNIH ROPARJEV.

En policijski uradnik mrtev, eden težko ranjen.

Pariz, 25. aprila. Policijska uradnika Jouin in Colmor sta izvršila včeraj hišno preiskavo pri dveh avtomobilnih banditih. Bandita Bonnot in Garizy sta se postavila v bran. Jouina je Bonnot ustrelil in pobegnil kljub vsemu zasledovanju. Garizyja so odpeljali v verigah, razljučen množica ga je hotela linčati. Colmar je težko ranjen v prsi, vendar upajo, da mu rešijo življenje.

VOHUNSTVO NA RUSKEM.

Berlin, 24. aprila. 'Tageblattu' poročajo iz Peterburga o senzacionalni vohunski zadevi. Nedaleč od Peterburga so gradili novo utrdbo 'Fort I.'. Čeprav so izdali najostrejšo naredbo, je vendar neki Nemec, ki je bival dolgo časa na Finskem, dobil gradbeno vodstvo in poročal o utrdbi na Nemško. A vseh podrobnosti le ni mogel izvedeti. Nato se je zgodilo nekaj povsem nepričakovanega. Žandarmerijski polkovnik, ki je nadzoroval vsa dela, je zbežal na Nemško. Seboj je odnesel vse tajne načrte in 25.000 rubljev državnega denarja.

STRINDBERG BOLAN.

Stockholm, 25. aprila. Strindbergu se je stanje zelo poslabšalo in pričakujejo katastrofo. Bolnega pisatelja muči težko bljuvanje. Bolnik je povsem brezčuten in se malo zaveda.

ŠE ENA LADJA ZADELA OB LEDENIK?

Novi Jork, 23. aprila. Parnik 'Corsica' ameriške družbe Allan je baje zadel ob ledenik in se težko poškodoval. Podrobnosti še niso znane.

AMERIŠKI STROJEVODJE.

Otawa, 25. aprila. Na železnici Grand Trunk so strojevodje sklenili z družbo za tri leta veljavno pogodbo, ki jim jamči 12 do 15 odstotkov meznega zboljšanja.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in snaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja ob nenadomestni izgubi iskreno ljubljene in nepozabne hčerke

Marije Keršič

izrekam tem potem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo. Najlepša hvala vsem, ki so spremili umrlo na poslednji poti in onim, ki so darovali krasne vence in šopke. Posebno se še zahvaljujem gg. profesorjem, učiteljem in gđc. učiteljicam, gg. častnikom, vsem gg. uradnikom, pevcem čitalnice Sp. Šiške, gg. gostilničarjem, gg. železničarjem, vsem gospem in gospodičinam, zlasti onim, ki so nosile vence.

Najpristranejša hvala še enkrat vsem in vsakemu posebej!

Neutolažljiva mati

Antonija Keršič in otroci.

Čevljarski pomočnik

se takoj sprejme na stalno šivano, zbito in boljše delo pri Ivan-u Kos-u, čevljarskem mojstru v Zagorju ob Savi.

'NARODNA KAVARNA'.

Danes in vsak dan

dunajski damski orkester.

Začetek ob pol 9 zvečer. Vstop prost.

FRAN KRAPEŠ, kavarar.

Martin Kralj

čevljar in izdelovalec gornjih del

Ljubljana, Wolfova ulica 12

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, ki jih izvršuje hitro, točno in solidno.

Sladni čaj tovarniška znamka Sladin

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki uamesto kave, čaja, kakava, sladne kave, puro, somatoze, sanatozen, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke i. t. d. Moč! — pijo 'SLADIN', to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj. Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi vse redilne pomočke. Prihrani 50 odstotkov pri denarju. Zdravje! v gospodinjstvu. To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. Zavitki po četrtil kilograma stanejo 50 vinarjev, zahteva naj se tudi pri 50% prihranka! trgovcu. Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo. — Glavne zaloge: v Ljubljani lekarna Trnkóczy; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefsbad-terstrasse 25; III., Radeckplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.

MOJA ŽENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatnejše in skoro polovico ceneje

margarino 'Unikum'

Debiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani

je otvorilo v Spodnji Šiški, Celovška cesta št. 1

lastno pekarijo

v kateri se bo izdelovalo pecivo vseh vrst.

Prodajalne lastnega kruha: Sp. Šiška, Kolodvorska cesta

in Celovška cesta 1; na Glineah, Tržaška cesta; v Ljubljani: Sodna ulica 4, Krakovski nasip 10 in Bohoričeva ulica,

na Jesenicah, na Savi, in v Trzinu na Gorenjskem.

RAZGLAS.

Članski prispevki in dajatve na podlagi dnevnih mezd, določenih z razpisom mestnega magistrata ljubljanskega z dne 30. januarja 1912. l. št. 42160.

A. Za delojemalce:	Določena dnevna mezda		Tedenski prispevek				Mesečni prispevek				Bolniščina (dnevna)		Pogrebščina	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
I. Za vajence, praktikante in volonterje	1	—	—	12	—	6	—	52	—	26	—	60	20	—
II. Za delojemalce, kojih dnevna mezda ne presega 2 K	1	80	—	22	—	11	—	94	—	47	1	08	36	—
III. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K do 2 K 30 v	2	20	—	26	—	13	1	14	—	57	1	32	44	—
IV. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K 30 v do 2 K 60 v	2	50	—	30	—	15	1	30	—	65	1	50	50	—
V. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K 60 v do 2 K 90 v	2	80	—	34	—	17	1	46	—	73	1	68	56	—
VI. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K 90 v do 3 K 20 v	3	10	—	37	—	19	1	61	—	82	1	86	62	—
VII. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 3 K 20 v do 3 K 50 v	3	40	—	41	—	21	1	77	—	89	2	04	68	—
VIII. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 3 K 50 v do 3 K 80 v	3	70	—	44	—	22	1	92	—	96	2	22	74	—
IX. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 3 K 80 v	4	—	—	48	—	24	2	08	1	04	2	40	80	—
B. Za delojemalke:														
X. Za vajenke, praktikantke in volonterke	—	80	—	10	—	5	—	42	—	21	—	48	16	—
XI. Za delojemalke z dnevno mezdo do 1 K 60 v	1	30	—	16	—	8	—	68	—	34	—	78	26	—
XII. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 1 K 60 v do 2 K	1	60	—	19	—	10	—	83	—	42	—	96	32	—
XIII. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 2 K do 2 K 40 v	2	—	—	24	—	12	1	04	—	52	1	20	40	—
XIV. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 2 K 40 v do 2 K 80 v	2	40	—	29	—	15	1	25	—	63	1	44	48	—
XV. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 2 K 80 v do 3 K 20 v	2	80	—	34	—	17	1	46	—	73	1	68	56	—
XVI. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 3 K 20 v do 3 K 60 v	3	20	—	38	—	19	1	66	—	83	1	92	64	—
XVII. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 3 K 60 v	3	60	—	43	—	22	1	87	—	94	2	16	72	—

Ti nastavki so stopili z dnem 1. marca 1912. l. v veljavo in ostanejo veljavni, dokler jih ne spremeni obrtna oblast. Pri preračunavanju blagajničnih prispevkov se nedelje ne vpoštevajo in se za celi mesec trajajoče delavsko razmerje šteje povprečno 26 mezdnihi dni.

Načelstvo okrajne bolniške blagajne v Ljubljani.

Del. glavica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša).

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%.